

Р Е Ш Е Њ Е
о доношењу Програма мера подршке за
спровођење пољопривредне политике и
политике руралног развоја Града Суботице за
2018. годину

I

Доноси се Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја Града Суботице за 2018. годину.

II

Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја Града Суботице за 2018. годину је саставни део овог решења.

III

Ово решење објавити у „Службеном листу града Суботице“.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Град Суботица
СКУПШТИНА ГРАДА СУБОТИЦЕ
Број: I-00-320-76/2018
Дана: 21.06.2018.год.
С у б о т и ц а
Трг слободе 1
Председник Скупштине града Суботице
Тивадар Бунфорд, с.р.

На основу члана 13. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Сл.гласник РС“, бр. 10/13, 142/14, 103/15 и 101/16) и члана 33. став 1. тачка 6. Статута Града Суботице („Службени лист Општине Суботица“, бр. 26/08 и 27/08 – испр. „Службени лист Града Суботице“, бр. 46/11 и 15/13) и Решења о давању претходне сагласности Министарства пољопривреде, водопривреде и шумарства број: 320-00-03-050/2018-09 од 04. маја 2018. године, Скупштина града Суботице, на 16. седници одржаној дана 21.06.2018 године, доноси

ПРОГРАМ МЕРА ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И
ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ГРАДА СУБОТИЦЕ ЗА 2018. ГОДИНУ

I. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И
ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА

1.1 Анализа постојећег стања

Географске и административне карактеристике

Подручје града Суботица налази се на површини од 1.007,36 km² на северу Републике Србије, уз границу са Републиком Мађарском, на 46° 05' 55" северне географске ширине и 19° 39' 47" источне географске дужине. Просечна надморска висина Суботице је 114 m, 40 m изнад нивоа Тисе код Кањиже до 32 m изнад нивоа Дунава код Баје. Поред Суботице пролази међународни пут Е-75. До граничног прелаза Келебија има 10 km, а до Хоргоша 30 km. Северно од Града је плодна пешчара с виноградама и воћњацима, а јужно земља ораница.

Данас на целокупној територији града (са приградским насељима) живи 141.554 становника од чега је градско 68,74%, а 31,26% насељава 19 руралних насеља. Просечна густина насељености је 140 становника/km². Поред тога град има и 18 градских насеља, то значи да Град Суботица укупно има 37 месних заједница. То су:

Градска насеља: Александрово, Бајнат, Центар I, Центар II, Центар III, Дудова шума, Гат, Кер, Кертварош, Макова семица, Мали Радановац, Нови Град, Мали Бајмок, Ново Село, Пешчара, Прозивка, Радановац, Зорка и Жељезничко насеље.

Руралне месне заједнице: Бајмок, Бачки Виногради, Бачко Душаново, Биково, Чантавир, Ђурђин, Хајдуково, Келебија, Љутово, Мала Босна, Мишићево, Нови Жедник, Палић, Стари Жедник, Шупљак, Таванкут, Верушић и Вишњевац.

1.1.2. Природни услови и животна средина Град Суботица се простире на деловима две биогеографске целине: Суботичке пешчаре и Бачке лесне заравни (лесна зараван Телечка).

Суботичка пешчара се простире северно од Суботице и представља заталасану површину састављену од еолског песка. Највећи део је стабилизован озелењавањем, док је на обрадивим површинама изражен утицај деловања еолске ерозије. Карактерише је дински рељеф. Због велике сабирне површине песка и непропустивог слоја алкализованог леса, пешчара се одликује присуством подземне воде, чија близина представља веома повољну карактеристику. Наведене карактеристике стварају предео са специфичним мозаичним распоредом различитих екосистема на песковитој подлози и великом разноврсношћу флоре и фауне.

Бачка лесна зараван представља таласасту површину која обухвата јужни део територије Града. Терен је у целости изграђен од леса, који је при површини хумифициран и представља обрадиво земљиште. Од земљишта су заступљени плодни чернозем и ливадске црнице. Од геоморфолошких елемената преовлађују брежуљци и интерколинске депресије, присутне су и вртаче, а посебну карактеристику подручју дају долови, који су углавном долине потока: Чик, Криваја и Киреш.

Конфигурација земљишта је изразито равничарска са местимичним појавама малих брежуљака.

Клима Суботице припада зони умерено континенталне климе. Отвореност овог простора према северу и западу омогућава већи утицај ваздушних струјања тако да долази до већих колебања температуре ваздуха, падавина и ветрова. Јесен је топлија од пролећа, а прелаз од зиме ка лету је оштрији него што је од лета ка зими.

Град Суботица се простире на 100.736,10 ha од чега се шуме простиру на 4.457,76 ha (по податку ЈП „Војводинашуме“) што износи 4,43% пошумљености територије. С друге стране, према подацима Републичког завода за статистику према попису из 2011. године под шумом на територији града Суботица је 3.728 ha, при чему је у државној својини 3.689 ha, а у приватној 39 ha. Стварно стање пошумљености се не зна обзиром да је Законом о шумама („Службени гласник РС“, број: 30/2010 и 93/2012) прописано да се под шумом подразумевају и површине веће од 5 ари обрасле шумским дрвећем у шта спадају и заштитни појасеви,*1. Инвентура заштитних појасева и других површина већих од 5 ари обраслих шумским дрвећем на територији Града није рађена. Међутим, остаје чињеница да је стање пошумљености територије Града испод 5%, а да би се постигла оптимална шумовитост територије од 14,2% требало би пошумити још око 10.000 ha.

У Граду Суботица северни део заузимају делови Суботичко-хоргошке пешчаре, од Таванкута до Хоргоша. Највећи део тог простора обухватају суботичке шуме, чији јужни обод окружује Град од северозапада до југоистока. Ове шуме, настале људским радом у протеклих 150 година у циљу везивања песка и спречавања дејства еолске ерозије, чине данас заштитно зеленило око Суботице. На овај појас се надовезује зеленило Палића са Палићким и Лудашким језером и у наставку Селевењске пустаре са Селевењском шумом. Јужни део Града обухвата пољопривредно земљиште са мало зеленила у атару где је природна вегетација опстала

*1 У сваком случају то је далеко испод просека Републике Србије, чије површине под шумом износе 2.250.000 хектара, па је површина под шумама на подручју града Суботица на нивоу између 0,1 и 0,2 % у односу на површине под шумом у Републици Србији.

само у фрагментима. Услед тога је крајње угрожена заједно са животињским врстама, којима обезбеђује станиште.

Подручје Суботичке пешчаре је у далекој прошлости добрим делом било без шумске вегетације, изузев утицајне зоне Кереша и микролокалитета са високим нивоом подземних вода где је формирана аутохтона шумска вегетација (домаће тополе, врбе, храст лужњак, јасен). Од краја XVIII века пошумљавањима спроведеним ради смањивања еолске ерозије формирана је шумска вегетација у садашњем облику. Поред домаћих врста, за пошумљавање су кориштени багрем и црни бор. Током времена проценат домаћих врста је све више смањиван у шумским културама, а преовладале су монокултуре страних врста: багрем, хибридне тополе, црни бор и копривић. Већина шумског фонда у нашим шумама су састојине вештачког порекла, а главне врсте су алохтоне. Највише је багрема (*Robinia pseudoacacia*) са 60,29%, затим бора (*Pinus nigra*) 22,53%, еуроамеричке тополе (*Populus euroamericana*) са 8,65%, америчког јасена (*Fraxinus excelsior*) и копривића (*Celtis australis*) са 2,80% и ове врсте чине преко 90% шумског фонда. Аутохтоне врсте, бела и црна тополя са 3,95% (*Populus alba* и *P. nigra*) и храст лужњак (*Quercus robur*) са 1,78% чине мање од 10% површина под шумама. Обнављање односно пошумљавање на пешчарском станишту је комплексан задатак који је зависи од климатских услова. Природно обнављање аутохтоних врста је тешко обзиром да се ниво подземних вода услед мелиорација спустио толико да их помладак и младе саднице не могу досећи. Присутна је и појава природне обнове унешених страних врста (багрем, копривић, бор) што указује на промену станишних услова и доприноси ублажавању оштрих климатских фактора на песку. Шумовитост подручја се одржава на приближном нивоу од 4.500 ha последњих неколико уређајних раздобља (4.457,76 ha по последњем премеру из 2000. године). Са аспекта заштите природних изворних вредности ове углавном монокултуре не поседују карактеристике шумских екосистема и не доприносе очувању биодиверзитета. Ове шуме су заштитног типа, њихова производна функција је секундарна, тако да се планирана заштита може уклопити у одрживи облик коришћења шумског ресурса и развијање еколошких функција. Распоред ових вредних површина је такође неодговарајући, јер су груписане углавном у северном делу Града. У јужном делу преовладавају отворене пољопривредне површине са премало потребних структура које доприносе квалитету животне средине као што су: разни заштитни појасеви, живице, ремизе, еколошки коридори, итд.

СТАЊЕ И ТРЕНДОВИ У РУРАЛНИМ ПОДРУЧЈИМА

1.1.3. Демографске карактеристике и трендови

На основу података из пописа становништва, домаћинстава и станова 2011. године, Град Суботица је имао 141.554 становника. Услед негативног природног прираштаја и све учесталијих миграција становништва, број становника је у константном опадању.

На основу процена Републичког завода за статистику, процењени број становника Града Суботице на дан 30.06.2016. године је износио 138.331 становника.²

Званични резултати пописа становништва из 2011. године приказују следећу дисперзију према месту становања на територији града Суботице:

ГРАДСКЕ МЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ		ПРИГРАДСКЕ МЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ	
1. АЛЕКСАНДРОВО	6.669	1. БАЧКИ ВИНОГРАДИ	1.922
2. БАЈНАТ	2.712	2. БАЧКО ДУШАНОВО	627
3. ЦЕНТАР I	3.032	3. БАЈМОК	7.414
4. ЦЕНТАР II	3.137	4. БИКОВО	1.188
5. ЦЕНТАР III	4.157	5. ЧАНТАВИР	6.591
6. ДУДОВА ШУМА	10.259	6. ЂУРЋИН	1.441
7. ГАТ	4.063	7. ХАЈДУКОВО	2.313
8. КЕР	3.916	8. КЕЛЕБИЈА	2.142
9. КЕРТВАРОШ	7.338	9. ЉУТОВО	1.067
10. МАКОВА СЕДМИЦА	4.820	10. МИШИЋЕВО	377
11. МАЛИ БАЈМОК	4.884	11. МАЛА БОСНА	1.076
12. МАЛИ РАДАНОВАЦ	4.617	12. ПАЛИЋ	6.969
13. НОВИ ГРАД	2.742	13. НОВИ ЖЕДНИК	2.327
14. НОВО СЕЛО	7.851	14. СТАРИ ЖЕДНИК	1.876

² Извор: Републички завод за статистику – <http://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/G2017/pdf/G20172023.pdf> (17.01.2018.)

15. ПЕШЧАРА	6.037	15. ШУПЉАК	1.115
16. ПРОЗИВКА	8.704	16. ТАВАНКУТ	3.424
17. РАДАНОВАЦ	2.096	17. ВЕРУШИЋ	708
18. ЖЕЉЕЗНИЧКО НАСЕЉЕ	5.914	18. ВИШЊЕВАЦ	543
19. ЗОРКА	5.486		
УКУПНО	98.434	УКУПНО	43.120
УКУПНО	НА	ТЕРИТОРИЈИ	ГРАДА
141.554			СУБОТИЦЕ

Табела 1. Укупан број становника на територији града Суботице³

Кретање укупног броја становништва општине Суботица до 1981. године бележи тенденцију раста, а од 1981. године до последњег пописа 2011. године уочена је негативна тенденција. Развој становништва Суботице карактерише три глобална демографска процеса: (1) укупна депопулација (пад броја становника); (2) природна депопулација (број умрлих становника превазилази број живорођене деце) и (3) демографско старење. Током 90-тих година дошло је до бројних друштвено-економских и политичких промена који су утицали на кретање броја становника. Највећи утицај на демографске промене имала су велика миграциона кретања која су допринела приливу избеглих и расељених лица у Суботицу, с једне стране, док је економска и политичка нестабилност допринела повећаном одласку у иностранство, с друге стране. Сложен биланс ових кретања само је једна компонента укупне динамике, а у садејству са природним кретањем које карактерише наставак биолошке депопулације, те урушавање целокупне привреде и лоше спроведени процеси приватизације, довели су до смањења броја становника.

Према подацима Пописа становништва 2011. године, радни контингент града Суботице (старосна група узраста од 15 до 64 године) је износио 97.448 особа, односно 68,84% од укупног броја становника, док је просечна старост становништва износила 41,9 година. У 2012. години, долази до смањења броја радног контингента града Суботице услед негативног природног прираштаја. Укупан број радно способног становништва је износио 96.844 особа, односно 68,76%, а просечна старост је остала непромењена. У 2013. години, наставља се смањење броја радно способног становништва те је радни контингент износио 96.080 особа, односно 68,52% од укупног броја становника, односно 96.080 особа. Просечна старост становника је, у 2013. години, износила 42,15 година. Исти тренд се наставља и у 2014. години. Број радно способног становништва износио је 95.151 лица, односно 68,15% од укупног броја становника, док је просечна старост становништва наставила са растом и износила је 42,3 године. Током 2015. године наставља се негативни тренд у броју радног контингента становништва и пада на бројку од 94.129 особа.⁴ Током 2016. године наставља се негативни тренд у броју радног контингента становништва и пада на бројку од 93.251 особа, просечна старост износи 42,6 година.⁵

Суботица	Попис 2011	Процена 2012	Процена 2013	Процена 2014	Процена 2015	Процена 2016
Радни контингент (15-64 година)	97.448	96.844	96.080	95.151	94.129	93.251
% у укупном броју становника	68,84%	68,76%	68,52%	68,15%	67,71%	67,41%
Просечна старост	41,9	41,9	42,2	42,3	43,1	42,63

Табела 2. Преглед Радног контингента и просечне старости по годинама

³ Извор: Републички завод за статистику – Попис становништва, домаћинства и станова у Републици Србији 2011, Становништво књига 2 „Старост и пол, подаци по насељима“ ИСБН 978-86-6161-028-8. – ст. 106-110

⁴ Извор: Републички завод за статистику – Саопштење СН70 (број 187 год ЛХВ, 15.07.201.) Статистика становништва “Процене становништва у Републици Србији у 2014. години” СРБ187 СН70 150715 и обрада на основу података са:

<http://webzrzs.stat.gov.rs/WebSite/Public/ReportResultView.aspx?rptKey=indId%3d18030302IND01%26102%3dRS1%2cRS12%2cRS125%2c80438%2640%3d0%2c00%2c01-4%2c05-9%2c10-14%2c15-19%2c20-24%2c25-29%2c30-34%2c35-39%2c40-44%2c45-49%2c50-54%2c55-59%2c60-64%2c65-69%2c70-74%2c75-79%2c80-84%2c85%262%3d201100%2c201200%2c201300%2c201400%2c201500%2623%3d0%2c1%2c2%26sAreaId%3d18030302%26dType%3dName%26fType%3dSerbianCyrillic> (05.01.2017.)

⁵ Извор: Републички завод за статистику – Општине и региони у Републици Србији, 2017. ИССН 2217-7981

Према подацима Пописа становништва 2011. године, у групи радно способног становништва града Суботице, најзаступљенија је старосна група људи од 55 до 59 година старости, која износи 11.405 особа, односно 13,03% радно способног становништва. Друга група по бројности је старосна група људи од 50 до 54 година старости, која броји 10.614 лица и чији удео износи 10,89% од укупног броја радно способног становништва. Затим следи старосна група од 30 до 34 године старости, чији удео износи 11,90% у укупном броју радно способног становништва. Забрињавајући податак је, да је удео групе људи старосног узраста од 15 до 19 година у радно способном становништву, најмањи од свих старосних категорија и износи свега 7,94% или 7.733 особа.

1.1.4. Диверзификација руралне економије

Републички завод за статистику објавио је податке о регистрованој запослености за 2015. годину, према новом извору – Централном регистру обавезног социјалног осигурања (ЦРОСО). Такође, развијена је нова методологија заснована на комбиновању података ЦРОСО и Статистичког пословног регистра (СПР).

Преласком на нови извор података проширује се обухват пословних субјеката, па самим тим и броја запослених у тим субјектима, укључујући све модалитете запослености.

Дефиниција регистроване запослености: под појмом запослени подразумевају се лица која имају формално правни уговор о запослењу, односно заснован радни однос са послодавцем, на одређено или неодређено време; лица која раде ван радног односа, на основу уговора о делу или на основу уговора о обављању привремених и повремених послова; лица која обављају самосталне делатности или су оснивачи привредних друштава или предузетничких радњи; као и лица која обављају пољопривредне делатности а налазе се у евиденцији Централног регистра обавезног социјалног осигурања.

Укупан број запослених у 2016. години износио је 44.071 лица. Запослених код правних лица и предузетника, у радном односу и ван радног односа, као и лица која обављају самосталне делатности или су оснивачи привредних друштава или предузетничких радњи било је 42.501. Регистрованих индивидуалних пољопривредника било је 1.570. што је у односу на предходну годину мање за 54 регистрована пољопривредна газдинства.

Град Суботица		просек 2016.
Укупно		42.501
	Пољопривреда, шумарство и рибарство	717
	Рударство	6
	Прерађивачка индустрија	13.328
	Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром	402
	Снабдевање водом и управљање отпадним водама	555
	Грађевинарство	1.632
	Трговина на велико и мало и поправка моторних возила	7.006
	Саобраћај и складиштење	2.949
	Услуге смештаја и исхране	1.624
	Информисање и комуникације	826
	Финансијске делатности и делатност осигурања	1.049
	Пословање некретнинама	135
	Стручне, научне, иновационе и техничке делатности	1.450
	Административне и помоћне услужне делатности	926
	Државна управа и обавезно социјално осигурање	2.059
	Образовање	2.668
	Здравствена и социјална заштита	3.504
	Уметност, забава и рекреација	723
	Остале услужне делатности	941
Регистровани индивидуални пољопривредници		1.570

Табела 3. Регистрована запосленост у Суботици, 2016. – годишњи просек.⁶

Посматрајући структуру запослених на територији Града Суботице према делатностима током 2016. године, може се закључити да је највећи број запослених у сектору прерађивачке индустрије, затим у

⁶ Извор: Републички завод за статистику – Општине и региони у Републици Србији, 2017. ИССН 2217-7981

Годишњи просек је израчунат као аритметичка средина броја запослених за свих 12 месеци.

сектору трговине на велико и мало и поправци моторних возила, на трећем месту су запослени у оквиру сектора здравствене и социјалне заштите. Са друге стране, најмањи број запослених је у сектору пословања некретнинама, затим у сектору снабдевања електричном енергијом, гасом и паром, док су на трећем месту запослени у оквиру сектора снабдевање водом и управљање отпадним водама.

Сеоско становништво на подручју Суботице одликује и све већи број лица која ту живе, али чија егзистенција није у вези са пољопривредом. Они део својих потреба задовољавају у местима где живе, а своје потребе за терцијарним (услужним) делатностима задовољавају одлазећи у град.

	градска насеља			остала насеља		
	2002	2011	Раст/пад	2002	2011	Раст/пад
Војводина	1.152.295	1.146.731	-5564	879.697	785.078	-94619
Северно-бачки округ	123.897	120.254	-3643	76.243	66.652	-9591
Град Суботица	107.726	105.681	-2045	40.675	35.873	-4802

Табела 10. Структура градско и сеоско становништво

Број како градског тако и сеоског становништва на подручју Суботице смањује се знатно брже него на нивоу АП Војводине. При томе, градско становништво на подручју Суботице смањено је за око 2 %, а сеоско за око 12 %.

У категорији пољопривредног становништва неповољна кретања се испољавају и у броју малих пољопривредних газдинстава. У Суботици 12.000 малих пољопривредних домаћинстава и газдинстава располаже са пољопривредном површином од 4 ha у просеку по домаћинству/газдинству. Ови поседи нису у могућности да обезбеде егзистенцију породица, а још мање да обезбеде развојним кредитима одрживи развој малог пољопривредног домаћинства/газдинства.

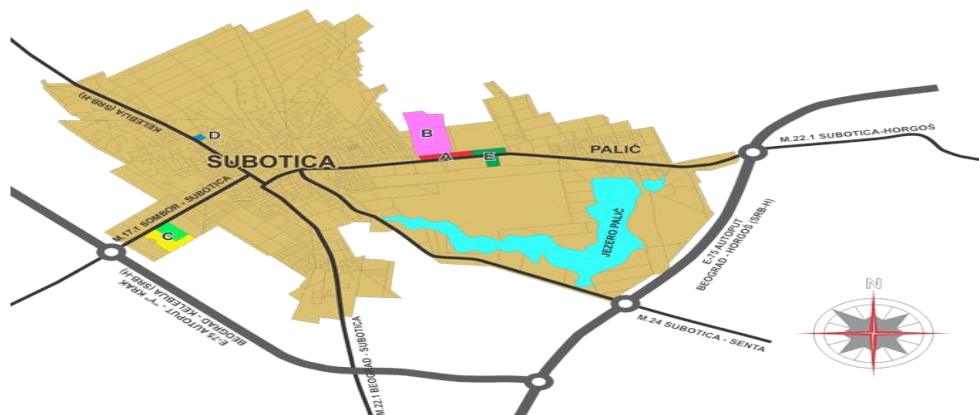
На територији Града Суботице су присутне примарне (гране пољопривреде) и секундарне гране привреде (прерађивачка индустрија и тешка индустрија).

Што се тиче пољопривреде распрострањено је ратарство, као водећа грана локалне пољопривреде у подручјима где је земљиште плодно и богато хранљивим материјама. На песковитим подручјима више је распрострањено воћарство и виноградарство, с тим да је воћарство значајније док виноградарство све више губи свој положај.

Поред биљне производње и сточарство у структури суботичке пољопривреде има свој положај. У насељима где пољопривредници баве са ратарством у већини случајева баве се и сточарством. Гајење стоке се у доста случајева врши искључиво за сопствене потребе, а не за продају.

Број стоке на територији града Суботице је у константном паду.

Поред пољопривреде је наравно присутна и индустрија.

Слика 1. Привредне зоне.

Индустрија Суботице традиционално је диверзификована. Поред прехранбене индустрије у разним својим подсекторима, интензивно су се развијали електромашински комплекс, хемијска индустрија, индустрија текстила, прерада коже и производња обуће, чарапа, штампарије и грађевинарство.

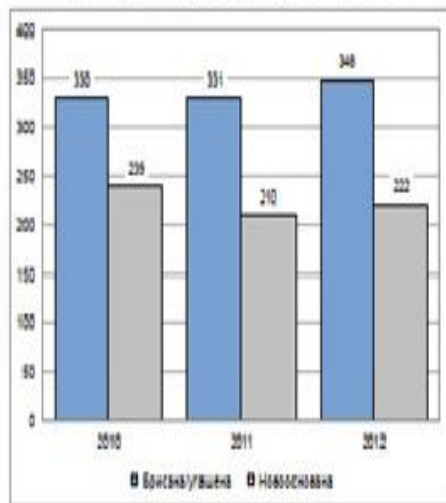
Занатство и предузетништво се вековима развијало у Суботици. Захваљујући географском положају, овде су се укрстили путеви различитих култура које су поставиле основе и смернице развоја занатства, предузетништва и мале привреде.

Након другог светског рата па све до почетка 90-тих година прошлог века, Суботица је представљала један од водећих индустријских центара бивше Југославије. Уследиле су године економског пропадања и све већег техничко–технолошког заостајања. То је можда још више погодило рурална подручја града Суботица, јер су на селима нестали готово сви постојећи индустријски капацитети, или су се смањили на ниво обављања минимума активности.

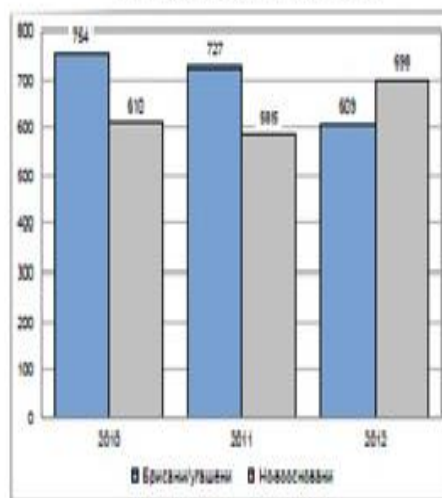
Темпо раста и развијености МСПП у Суботици заостаје за потребама бржег економског развоја и запошљавања, јер издвајања за његово јачање нису довољна. Развој је претежно био концентрисан на трговину, услужне делатности, угоститељство и сл. С обзиром на то да у сектору услуга брже пада тражња него на тржишту производа, настанком економске кризе многа МСП су изгубила могућност да инвестирају у свој развој, а самим тим је и дошло до пада запослености у овом сектору.

Стратегија развоја МСПП у селима би требала да буде усмерена на оне прерађивачке делатности које би користиле сировину која се производи у њиховим срединама. Упоредо са тим, требало би радити на поспешивању програма који би радно ангажовали жене са села, које данас углавном воде бригу о домаћинству и обављају послове на газдинству као помажући чланови газдинства. Млађе жене на селу у просеку имају завршена три разреда средње школе и због тога би упутно било радити на њихом упућивању и укључивању у неки вид привредног ангажовања, јер оне представљају неискоришћени економски

Број брисаних/угашених и новооснованих привредних друштава, 2010-2012.

Број брисаних/угашених и новооснованих предузетника, 2010-2012.

економије.

Табела 11. Новооснована и угашена предузећа у Суботици 2010-2012.

Велику шансу предузећа имају у области услужног занатства, прерађивачке делатности и услуга, где би могла у већем обиму да се запосли женска радна снага. Најслабије тачке пословања предузећа, посебно у сеоским срединама се односе на испитивање тржишта и истраживање могућности пласмана производа. Потребно је обезбедити додатно образовање везано за разне видове удруживања и заједничког тржишног наступа.

Најзначајније могућности развоја малих и средњих предузећа у преради примарних пољопривредних производа су:

- производња функционалне хране
- прерада кукуруза (квасац, алкохол и др.)
- еколошка амбалажа од жетвених остатака
- енергетски брикети од остатака производа пољопривреде и шумарства
- производња и прерада поврћа (замрзавање и топла прерада)
- прерада воћа (хладњаче за чување и паковање; компоти и пастеризовано воће; сушено воће, ракија са географским пореклом)
- прерада сточарских производа
- производња и прерада уљарица – бундева
- производња и прерада печурки
- производња предмета од пружа
- производња уметничких сувенира од материјала биљног порекла.

Тема образовања у руралним подручјима града Суботица обухвата предшколско, основно и средње образовање, који су у надлежности локалне самоуправе. Институције високог образовања налазе се у урбаном делу града и посредно су у функцији руралног развоја.

У руралним насељима са подручја града Суботица нема средњих школа, ни у виду подручних одељења.

Број средњих школа	11	(2012)
Број ученика уписаних у средње школе	6.177	(2012)
Обухват деце средњим образовањем (у %)	-	
Број ученика који завршавају средњу школу	1.440	(2012)
Стопа завршавања средње школе	-	
Стопа одустајања од школовања у средњем образовању	2	(2012)
Број деце обухваћене средњим образовањем за децу са сметњама у	152	(2012)

Без обзира што су високошколске институције лоциране у урбаном делу Суботице, њихов значај и утицај на рурални развој и пољопривреду заслужује одређене информације. У Суботици су лоцирана два факултета из састава Универзитета у Новом Саду, и то Економски факултет у Суботици и Грађевински факултет у Суботици. Поред тога Висока техничка школа струковних студија у Суботици као установа високог образовања обзиром на ширину својих програма такође је од интереса за рурални развој. Одељења појединих приватних универзитета у Суботици такође не треба занемарити (Сингидунум, Факултет за привреду и правосуђе, Интернационални универзитет Нови Пазар, и други).

Оно што, међутим недостаје, јесте висока едукација у области пољопривреде, затим разних технологија које се траже од суботичких послодаваца. Постојећа институција која се интензивно бави нерформалним образовањем, Отворени Универзитет у Суботици, недовољно је искоришћена, ако се имају у виду њени потенцијали.

1.1.5. Рурална инфраструктура

Квалитативне карактеристике друмског саобраћаја: квалитет путева је лош, посебно су атарски путеви у лошем стању и то је најслабија тачка у погледу путева.

Дужина путева (у km)	431	(2012)
Дужина водоводне мреже (у km)	583	(2012)
Број домаћинстава прикључених на водоводну мрежу	49.835	(2012)
Дужина канализационе мреже (у km)	315	(2012)
Број домаћинстава прикључених на канализациону мрежу	32.021	(2012)
Територија под шумом (у ha)	3.728	(2011)
Пропорција територије под шумом (у %)	4	(2011)
Изграђени станови (на 1000 становника)	2	(2012)
Телефонске линије (на 100 становника)	42	(2012)

Табела 13. Дужина путева

Данас је од значаја практично једино пруга Будимпешта-Суботица-Нови Сад-Београд. Правац према Сегедину захтева реконструкцију да би се могле остварити одговарајуће брзине, правац према Сомбору и Богојеву хендикепиран је још увек немогућношћу саобраћаја даље према Осијеку или Винковцима, Загребу, Љубљани, односно Ријеци и даље према Венецији.

У Суботици се, као једини ресурс, за институционално водоснабдевање користи квартална водоносна средина (основни водоносни комплекс) на дубинама између 100 m и 200 m. Овај ресурс се, поред водоснабдевања насеља, користи и за друге намене. (индустрија, пољопривреда, сточарство, занатство, рекреација и др.)

На дубинама већим од 400-500 m евидентирани су аквифери са термо-минералним карактером подземних вода. Тренутно се у експлоатацији налази неколико бунара, који се користе у рекреативне и енергетске сврхе. Ове воде се одликују излазним температурама између 38°C (на западном ободу Града) и 43°C (на источном ободу Града) и већим концентрацијама соли. Воде располажу и са балнеолошким својствима.

Водоснабдевање: количина укупне захваћене воде на годишњем нивоу износи 8.775.000 m³ (6%), испоручене воде за пиће 6.275.000 m³ (5%), испуштене отпадне воде 5.517.000 m³ (7%), пречишћене отпадне воде 5.494.000 m³ (35%). Број домаћинстава прикључених на водоводну мрежу износи 49.835, (7%) а број домаћинстава прикључених на канализациону мрежу 29.277 (9%). Проценци у загради указују на учешће у односу на АПВ. Дужина водоводне мреже је 535 km. Садашњи системи водоснабдевања, у погледу коришћења ресурса, представљају комбинацију континуалног коришћења и вршних система. Са становишта развоја, неопходно је обезбедити допунске водозахватне капацитете. Узимајући у обзир и потребе наводњавања, неопходно је ревитализовати постојеће и изградити мрежу канала.

Када је реч о електричној енергији већина испитаника је задовољна тиме што је мрежа разграната и велика већина домаћинстава располаже њом. Незадовољство се концентрише око следећег: 1. Низак је напон, па је јако тешко засновати производњу због нестабилне струје, 2. Скупа је. У већини насеља нема гаса.

Град Суботица има 35 пошти и 56.404 телефонских претплатника, што у односу на АПВ чини 7% пошти и 7% телефонских претплатника. Суботица је центар мрежне групе, која покрива скоро целу Северну Бачку. Захваљујући повољном географском положају, кроз територију мрежне групе Суботице пролази магистрални оптички-кабловски преносни систем, који повезује телекомуникациону мрежу наше земље са

регијом. У Суботици се налази главна дигитална централа са својим истуреним степенима за коју су везане чворне централе Палић, Бајмок, централе у Северној Бачкој и крајње централе у Граду Суботица.

ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ

1.1.6. Пољопривредно земљиште

Према статистичким подацима РЗС, Општине и региони из 2012. године укупно коришћено пољопривредно земљиште града Суботице је 76.613 ha, од чега су оранице и баште укупно 71.599 ha (жита - 53.632 ha, шећерна репа – 1.555 ha), индустријско биље 10.383 ha, крмно биље 5.611, поврће 1.762 ha, воће 2.842 ha, виногради 520, те ливаде и пашњаци 1.496 ha.

На територији Суботице регистровано је око 6.300 пољопривредних газдинстава са преко 10 ha просечно коришћеног пољопривредног земљишта по газдинству. Од укупног расположивог земљишта (89.636 ha), расположиве пољопривредне површине чине 79.218 ha, при чему се житарице као кључне културе гаје на 55.114 ha, а индустријско биље на 8.578 ha. Приближно 6.300 пољопривредних газдинстава користи 75.519 ha од чега су оранице и баште 69.509 ha односно 78 % укупно расположивог земљишта. У структури засејаних површина ораница и башта, жита учествују доминантно са 79,30 %, индустријско биље са 12,35 %, а крмно биље са 4,55 %. Кукуруз и пшеница су најзаступљеније културе и њихов удео у житним површинама износи преко 90% (појединачно кукуруз око 62% и пшеница око 32%), следе јечам, овас, раж и остала жита. Укупна годишња производња кукуруза као доминантне житарице на подручју Суботице је на нивоу од 265.205 тона, док је производња пшенице на нивоу од 63.242 тоне (подаци за 2011). Када је реч о површинама под индустријским биљем доминирају сунцокрет и уљана репица, док се међу површинама под крмним биљем истичу кукуруз за силажу и луцерка.

Укупна површина пољопривредног земљишта у својини републике Србије (државној својини) износи 18.319,1061 ha, од тога се тренутно даје у закуп 14.695,2441 ha.

У нашем граду површина под системом за одводњавање износи 100.262 ha, од тога коришћена пољопривредна површина износи 88.890 ha. Одводњавана површина је око 45.755 ha, од тога коришћена пољопривредна површина је 43.215 ha. Број црпних станица (зграда) је један, број пумпи је два. Укупна пгонска снага је 50 kW, укупан капацитет је 0.80 m³/h.

Каналска мрежа: главни канали – 78 km

остали канали – 148 km

канал за наводњ. који се користе и за одводњ. – 18 km

Наводњавање површине су мале, износе свега 2.219 ha, од тога 1.396 ha су воћњаци, 785 ha су оранице и баште, 15 ha су виногради, 23 ha су остали стални засади.

1.1.7. Вишегодишњи засади

На подручју Суботице под воћњацима се налази укупно 2.683 ha то је у односу на податак да је у Републици Србији према Попису пољопривреде из 2012. године регистровано 631.522 пољопривредна газдинства релативно мало. (свега 1 %) од чега се 2.444 ha односи на плантажне воћњаке, а 239 ha на екстензивне воћњаке. Под воћним врстама на плантажама се налази укупно 2.444 ha, од чега се јабуке гаје на 1.596 ha, крушке на 126 ha, брескве на 247 ha, шљиве на 254 ha, кајсије на 94 ha и вишње на 127 ha. Водећи производ воћарства у Суботици су дакле јабуке, са регистрованих 1.118.300 стабала, просечним приносом од 24,4 kg по стаблу, односно годишњом производњом од 27.241.000 kg.

Поврће, бостан и јагоде се гаје на укупно 480 ha, (попис пољопривреде 2012), и то по следећем распореду: парадајз на 28 ha, купус и кел на 60 ha, паприка на 129 ha, црни лук на 38 ha и бели лук на 43 ha, итд.

Принос кромпира по хектару, 2012. године, био је 12.148 kg, док је укупан принос био 5.588 t. Принос пасуља по хектару, 2012. године, био је 821 kg, док је укупан принос био 73 t, на 115 хектара.

Далеко најзаступљеније воће су јабуке, које су посађене на површини од 1.596 ha, затим шљиве на 254 ha, па брескве 247 ha, вишње 127 ha, крушке 126 ha и кајсије 94 ha.

Број стабала јабука, 2012. год, био је 1.516.969 са приносом од 10,7 kg по стаблу и производњом од 16.160 t. Следе шљиве са 251.884 стабла, приносом од 23,3 kg по стаблу и производњом од 5.868 t. Засад бресака чини 188.485 стабала, са приносом од 8,4 kg по стаблу и производњом од 1.584 t.

Према попису пољопривреде 2012. године, под виноградима укупно се налази свега око 413 ha, од тога је 59 ha под сортама за вино са географским пореклом, 338 ha под осталим винским сортама и 16 ha под сортама за јело. Број родних чокота је 2.912 хиљада, принос по једном чокоту 0,6 kg, а укупан принос 1.711 t.

1.1.8. Сточни фонд

Према попису пољопривреде из 2012. године, у Суботици се гаји 111.156 грла стоке, од чега 19.896 говеда (од тога 6.857 крава), 77.606 свиња, (7.235 крмача) 12.989 оваца, (8.648 за приплод) те 665 коња. Процена је

да заједно са козама, магарцима и другом непописаном стоком то представља ниво од цца.150.000 грла разне стоке. Када је реч о живини регистровано је: 271.192 кокоши, 6.563 патака и 6.516 ћурки, што чини бројку од 284.271 регистроване живине, а заједно са процењеним додатним бројем нерегистроване живине (која обухвата и гуске, морке) креће се на нивоу од 400.000. Ако се сагледа у односу на сточарство Републике Србије, уочљиво је да је производња говеда у Суботици изнад републичког просека, као што је то и производња свиња. С друге стране, производња живине је на нешто нижем просеку, док је производња оваца још на нижем просеку.

Када је реч о производњи млека, на подручју града Суботица годишње се произведе 21.183.000 литара. (према статистичким подацима за 2011. годину) То је на нивоу од 1,49 % производње сировог млека на нивоу Републике Србије.

1.1.9. Механизација, опрема и објекти

У Суботици број објекта за смештај говеда је 2.369 са укупним капацитетом од 32.758 места. Број објекта за смештај свиња је 4.689 са укупним капацитетом од 148.468 места. Број објекта за смештај кокошака носиља је 3.134 са укупним капацитетом од 245.530 места. Остала стока: број објеката је 1.267 са капацитетом од 47.642 m². Искоришћеност је око 50% - 60% код свих врста објеката. Објекти за смештај остале стоке представља изузетак јер у овом случају искоришћеност око 90%.

Пољопривредни производи се могу сместити у 4.674 кошева за кукуруз укупних капацитета објекта (властити и коришћени) од 290.509 m³, у 212 амбара укупних капацитета 36.023 m³ и 194 силоса укупних капацитета 106.286 t.

На територији Града Суботице пољопривредници поседују 589 једноосовинског трактора, од тога 541 је у коришћењу. Број двоосовинских трактора је 4.945, од тога 4.813 је коришћен у пољопривредној години. Број комбајна 615, и 588 је био у коришћењу.

Можемо закључити да искоришћеност возног парка је добар, преко 85%, али нажалост 90% механизације је старија од десет година.

Опремљеност пољопривредних газдистава са прикључним машинама је исто добар, али старост и овде представља проблем.

Назив прикључне машине	Број
берачи за кукуруз	762
плуг	3.214
тањирача	2.205
дрљача	1.407
сетвоспремач	1.472
ротофреза	629
растурач мин. ђубрива	1.564
растурачи стањака	645
сејалице	1.510
прскалице	1.997
приколице	4.373
косилице	905

Табела 15. Број прикључних машина

1.1.10. Радна снага

Укупан број чланова и стално запослених у пољопривредним газдинствима износи 13.798 лица од тога више од 8.000 су мушкараци. Овај тренд се може видети и када гледамо носиоце пољопривредних газдинстава.

У већини случајева носиоци газдинстава раде на својим имањима (3.326 лица) уз помоћ чланова газдистава (чланови породице – 2.612). Број стално запослених на газдинствима (споља радна снага) је 608, док сезонска радна снага износи 981 лица годишње.

Око 60% радне снаге (7.901 лица) ради до 50 % радног времена на газдинству, а остало око 40% радне снаге (5.897 лица) ради више од 50% свог радног времена на газдинству.

Ниво обучености управника газдинстава показује да 3.898 лица има само пољопривредно искуство - без стручне спреме, 297 има пољопривредну средњу школу, док 76 је завршио неки курс везано за пољопривреду. 1.950 има завршену средњу не пољопривредну стручну спрему, и само је 123 лица завршило пољопривредни факултет или вишу школу.

У Суботици је проблем стручна спрема пољопривредника и на тај начин недостатак нових технологија. На овај начин је немогуће пратити нове трендове у пољопривреди и зато пољопривреда има традиционалан карактер.

1.1.11. Структура пољопривредних газдинстава

Укупан број пољопривредних газдинстава износи 6.626, њихово учешће у укупном броју домаћинстава износи 40%.

Према статистичким подацима РЗС, Општине и региони из 2012. године укупно искоришћено пољопривредно земљиште града Суботице је 75.519 ха, од чега су оранице и баште укупно 71.599 ха (жита - 53.632 ха, шећерна репа – 1.555 ха), индустријско биље 10.383 ха, крмно биље 5.611, поврће 1.762 ха, воће 2.842 ха, виногради 520, те ливаде и пашњаци 1.496 ха.

Укупно:	ПГ - 6.626	ха 75.519
без земљишта	304	
1 ха	1.792	866
1 - 2	1.078	1.569
2 - 5	1.356	3278
5 - 10	828	4.428
10 - 20	416	5.966

Tabela 16. Структура пољопривредних газдинстава према величини КПЗ

4 УГ	5.296 ПГ
5 - 9	641
10-14	253
15-19	125
20-49	223
50-99	57
100-499	28
преко 500	3

Tabel 17. Структура пољопривредних газдинстава према броју условних грла стоке

1.1.12. Производња пољопривредних производа

На територији општине Суботица најзначајније су ратарска и воћарска производња, док значај виноградарске производње је много мања. Сточарска производња је најзаступљенија тамо где је развијено ратарство.

Према попису пољопривреде 2012. године, под виноградима укупно се налази свега око 413 ха, од тога је 59 ха под сортама за вино са географским пореклом, 338 ха под осталим винским сортама и 16 ха под сортама за јело. Број родних чокота је 2.912 хиљада, принос по једном чокоту 0,6 kg, а укупан принос 1.711 t.

култура	просечан принос t/ха	остварена производња t
- пшеница	6,6	130.152
- кукуруз	10,34	391.737
- шећерна репа	67,35	90.303
- сунцокрет	3,14	24.684
- соја	3,81	4.795
воћарске културе		
- јабуке - принос kg/стабло	10,7	16.160

- шљиве	23,3	5.868
- брескве	8,4	1.584

Tabela 18. Просечни приноси и остварен обим производње за ратарске и воћарске културе

Број стабала јабука, 2012. год, био је 1.516.969 са приносом од 10,7 kg по стаблу и производњом од 16.160 t. Следе шљиве са 251.884 стабла, приносом од 23,3 kg по стаблу и производњом од 5.868 t. Засад бресака чини 188.485 стабала, са приносом од 8,4 kg по стаблу и производњом од 1.584 t.

Сточарска производња је највише оријентисана на производњу млека, млечних производа, меса и месних прерађевина. На подручју града годишње се произведе 21.183.000 литара млека.

1.1.13. Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника

На територији Града Суботице су регистроване 22 земљорадничке задруге које су у активном статусу, две су регистроване у области сточарства (узгој музних крава и узгој свиња), остале у области ратарства, воћарства и виноградарства (гајење жита, легуминоза, уљарица, воћа и винове лозе).

Регистровано је осам удружења пољопривредних произвођача и удружење одгајивача свиња и пчела.

1.1.14. Трансфер знања и информација

У области стицања нових знања и информација из области пољопривреде за пољопривредне произвођаче, најзначајнију улогу има „Пољопривредна стручна служба“ АД која кроз редовно (радионице и едукативне програме) и неформално образовање пружа стручне савете, информације и помоћи о техничко - технолошким, комерцијално - тржишним, организационим и другим аспектима пољопривредне производње. Саветодавци кроз своје радионице обраде више тема, често у сарадњи са другим образовним институцијама из области пољопривреде, задругама, НВО, удружењима и пољопривредницима. Циљ едукација, осим информисања, је добити од произвођача повратну информацију, колико су примењена стечена знања у пракси и њихов резултат, односно, да у конкретним случајевима иницијатива иде од произвођача.

У Суботици постоји Хемијско технолошка средња школа „Лазар Нешић“ која оспособљава ученике из области прехранбене индустрије, хемије и биотехнологије и на тај начин даје знање ученицима како прерадити сирове пољопривредне производе.

У Суботици се издају четири новине и раде четири радио/телевизија. Ови медији емитују своје програме на спском језику и на језицима националних мањина. Поред локалних медија могу се и гледати односно слушати покрајински и републички јевни медији и наравно медији из иностранства.

Табеларни приказ планираних мера и финансијских средстава

Табела 1. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за меру (укупан износ по мери у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)
1.	Кредитна подршка	100.2.	8.000.000	-	90%	500.000
		УКУПНО		8.000.000		

Табела 2. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
------------	------------	------------	---	---	--	--	-----------------

1.	Успостављање и јачање удружења у области пољопривреде	102.	200.000		100	До 40.000	
2.	Одрживо коришћење пољопривредног земљишта	201.1.	2.500.000		100		
	УКУПНО		2.700.000				

Табела 3. Посебни подстицаји

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1.	Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју	402	800.000		100%	200.000	
	УКУПНО		800.000				

Табела 4. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	11.500.000
Планирана средства за директна плаћања	-
Планирана средства за кредитну подршку	8.000.000
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	2.700.000
Планирана средства за посебне подстицаје	800.000
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	-
Пренете обавезе	-

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике након примене Програма

Град Суботица препознаје потребе пољопривредних газдинстава који представљају претежни извор привређивања локалног становништва и тешкоће са којима се свакодневно сусрећу у сложеним економским условима у којима се наша држава налази. Предлогом Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за подручје града Суботице, у 2018. години локална

самоуправа наставља са реализацијом Стратегије локалног одрживог развоја Града Суботице за период 2013-2022 у сектору пољопривреде и руралног развоја.

Приоритет у овом сектору је одрживи привредни раст са циљем јачања конкурентности аграрног сектора на домаћем и иностраном тржишту кроз спровођење мера развоја руралне економије са фокусом на пољопривредну производњу и подстицајем удруживања и умрежавања у аграрном сектору.

Циљну групу Програма чине регистрована пољопривредна газдинства на територији града Суботице са активним статусом, у складу са Правилником о упису у регистар пољопривредних газдинстава и обнови регистрације, а у сегменту мере руралног развоја циљну групу чине пољопривредне задруге регистроване у граду Суботици.

Реализација Програма, односно дефинисане мере допринеће

- повећању продуктивности газдинстава,
- смањењу производних трошкова,
- заштита земљишта,
- јачање капацитета и промоција руралних средина,
- повезивање пољопривредних произвођача.

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

Информисање потенцијалних корисника о мерама које дефинише Програм извршиће се путем свих доступних локалних средстава информисања (телевизија, радио, новине) пошто је Програм оријентисан према свим пољопривредним газдинствима и пољопривредним задругама са територије града Суботице.

Мониторинг и евалуација/надзор реализације

За мониторинг и евалуацију Програма задужен је Секретаријат за пољопривреду и заштиту животне средине града Суботице и Комисија за вредновање и рангирање поднетих пријава по конкурс за финансирање програма удружења грађана из области пољопривреде. Остварени резултати се прате кроз проценат остварења сваке мере у оквиру Програма.

II ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

2.1. Назив мере: Кредитна подршка

Шифра мере: 100.2

2.1.1. Образложење

У складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју, јединице локалне самоуправе (Сл. гласник РС 10/13, 142/14 и 103/15) могу да утврђују мере које се односе на директна плаћања у виду кредитне подршке, како је наведено у члани 13. Закона. Кредитна подршка ће се реализовати суфинансирањем камата за пољопривредне кредите код пословних банака.

Пољопривредници у граду Суботици често недостатак средстава за инвестиције у пољопривредну производњу потражују код пословних банака и то најчешће за улагање у набавку репроматеријала, нове засаде, набавку пољопривредне механизације и сл. Из ових извора пољопривредна газдинства прибављају средства неопходна за унапређење производње као предуслова за повећање зараде и профита. Ова мера је у складу и националном и локалном аграрном политиком, односно Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014. – 2024., Циљеви и мере – 3.3. Финансијска одрживост/расположива средства; 3.3.3. Подршка активностима кроз формирање и активирање фондова за финансијску подршку развоју пољопривреде и руралном развоју путем бесповратних средстава ии кредита.

2.1.2. Циљеви мере

Циљ ове мере је стварање претпоставки за раст пољопривредне производње, унапређење конкурентности пољопривредних произвођача/газдинстава и стабилност дохотка пољопривредних произвођача.

Специфични циљеви мере се односе на повећање конкурентности пољопривредних произвођача из града Суботице на тржишту, повећање прихода на пољопривредном газдинству унапређењем квалитета производње и модернизацијом исте, јачање техничких капацитета пољопривредних газдинстава и достизање захтеваних стандарда производње, повећање обрадивих површина (засади и других култура), као и површина под стакленицима и пластеницима и површина које се наводњавају.

2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду

Ова мера је у складу Националним програмом за пољопривреду за период 2018-2020. године.

2.1.4. Крајњи корисници

Крајњи корисници су:

- физичка лица носиоци регистрованог пољопривредног газдинства (укључујући и предузетнике) и
- правна лица, регистрована у Регистру пољопривредних газдинстава у складу са Законом о пољопривреди и руралном развоју.

2.1.5. Економска одрживост

За реализацију ове мере корисник није у обавези да подноси бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.1.6. Општи критеријуми за кориснике

- Да је уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са Правилником о начину и условима уписа и вођења регистра пољопривредних газдинстава
- За инвестицију за коју подноси захтев, не сме користити подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације), односно да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја, осим подстицаја у складу са посебним прописом којим се уређује кредитна подршка регистрованим пољопривредним газдинствима;
- Нема евидентираних доспелих неизмирених дуговања према јединици локалне самоуправе, по основу раније остварених подстицаја, субвенција;
- У случају када корисник није власник катастарских парцела и објекта који су предмет инвестиције за коју се подноси захтев, неопходно је да на њима има право закупа, односно коришћења на основу уговора закљученог са закуподавцем физичким лицем или министарством надлежним за послове пољопривреде на период закупа, односно коришћења од најмање пет година почев од календарске године за коју се подноси захтев за коришћење подстицаја;
- Корисник мора да је измирио доспеле јавне дажбине;
- Наменски користи и не отуђи нити да другом лицу на коришћење инвестицију која је предмет захтева у периоду од пет година од дана набавке опреме, машина и механизације, односно изградње објекта;
- Уколико је корисник правно лице или предузетник, мора бити у активном статусу и уписан у регистар привредних субјеката,
- Да предмет инвестиције буде реализован на територији града Суботица

2.1.7. Специфични критеријуми

Корисник може поднети максимално један захтев за субвенционисање каматне стопе.

2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.2.1	Суфинансирање камата за пољопривредне кредите

2.1.9. Критеријуми селекције

Средства за субвенционисање каматних стопа ће се додељивати до утрошка средства само комплетним захтевима који садрже сву неопходну документацију.

2.1.10. Интензитет помоћи

Краткорични кредити до 1 године одобраваће се пољопривредницима до максималног износа од 500.000,00 динара.

2.1.11. Индикатори/показатељи

Редни број	Назив показатеља
1.	Укупан број поднетих захтева
2.	Укупан број одобрених захтева
3.	Проценат искоришћености средстава Града опредељених за суфинансирање каматне стопе

2.1.12. Административна процедура

Град Суботица ће у сарадњи са изабраним пословним банкама, а на основу Уговора/споразума расписати конкурс/јавни позив за подношење за одобравање кредита корисницима.

Регистрована пољопривредна газдинства Градској управи, Секретаријату за пољопривреду и заштиту животне средине, подносе Захтев за издавање Сагласности о испуњености услова за подношење кредитног захтева за краткорочни кредит за набавку обртних средстава – репроматеријала (семенска роба, расад, садни материјал, ђубриво, гориво, средства за заштиту, сточна храна и друго) на период од 12 месеци, уз учешће Града Суботице у суфинансирању дела камате.

Захтев за одобрење кредита подноси се Банкама са којима ће град Суботица, склопити уговор о пословној сарадњи, које ће у наредном периоду бити одабране а у складу са законом регулисаном процедуром.

2.2. Назив мере: Успостављање и јачање удружења у области пољопривреде

Шифра мере: 102.

2.2.1. Образложење

Доминацијом пољопривредних газдинстава са малим поседима које одликује мала продуктивност и ниска конкурентност, односно, високи трошкови приробице и нерационално коришћење ресурса, низак ниво техничко – технолошке опремљености, мали број грла стоке по јединици пољопривредне површине, претежито мешовита ратарска производња, јавља се потреба за удруживање пољопривредних произвођача. Удруживање пољопривредних произвођача начин је за подизање конкурентности кроз заступање заједничких интереса нпр. обједињена понуда и потражња у набавци репроматеријала и продаји производа, могућност складиштења и чувања усева до остварења повољних услова за продају и друго. Јачањем удружења пољопривредних произвођача те њиховим унапређењем и развојем остварују се шири економски, социјални и општи друштвени интереси становништва на подручју деловања удружења.

2.2.2. Циљеви мере

- Повезивање пољопривредних произвођача,
- повећање продуктивности газдинстава,
- смањење производних трошкова,

2.2.3. Веза са мерама Националног програма за рурални развој Републике Србије (НППР)

Национални програм за рурални развој Републике Србије (НППР) није усвојен и стога ова мера нема везу са истим.

2.2.4. Крајњи корисници

Право учешћа на конкурсима имају регистрована удружења грађана из области пољопривреде који су регистровани на територији Града Суботице, односно имају седиште или огранак на територији Града Суботице.

2.2.5. Економска одрживост

За реализацију ове мере корисник није у обавези да подноси бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.2.6. Општи критеријуми за кориснике

- Да је корисник уписан у регистар Агенције за привредне регистре,
- да корисник има Статут оверен од стране АПР – а у којем је утврђено да се циљеви остварују у области у којој се програм реализује,
- да подносилац пријаве нема неиспуњених уговорних обавеза према Граду Суботици по основу раније потписаних уговора,
- да су програми/пројекти усклађени са Стратегијом локално одрживог развоја града Суботице.

2.2.7. Специфични критеријуми

Нема специфичних критеријума за ову меру.

2.2.8. Листа инвестиција за ову меру

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
102.	Успостављање и јачање удружења у области пољопривреде

2.2.9. Критеријуми селекције

1. Дужина трајања програма/пројекта

- 1 месец (5 бодова)
- до 2 месеца (10 бодова)
- до 4 месеца (15 бодова)

2. Број лица која се непосредно укључују у програм

- до 10 лица (5 бодова)
- 11 – 30 лица (10 бодова)
- преко 30 лица (15 бодова)

3. Суфинансирање из других извора

- 0% (0 бодова)
- до 10% (5 бодова)
- 11 – 30% (10 бодова)
- преко 30% (15 бодова)

4. Могућност развијања програма и његова одрживост

- не (0 бодова)
- делимично (10 бодова)
- да (15 бодова)

5. Циљеви који се постижу: обим задовољавања јавног интереса, степен унапређења стања у области у којој се програм спроводи

- ниско (5 бодова)
- средње (10 бодова)
- високо (15 бодова)

6. Да ли су раније кориштена средства из буџета локалне самоуправе

- не (0 бодова)
- да (10 бодова)

2.2.10. Интензитет помоћи

Једно удружење може да конкурише саједним пројектним предлогом, а максимални износ одобренних средстава по пријави износи до 40.000,00 РСД.

2.2.11. Индикатори/показатељи

Редни бој	Назив показатеља
1.	Број одобрених захтева

2.2.12. Административна процедура

Град Суботица образује Комисију за вредновање и рангирање поднетих пријава по конкурс за финансирање програма удружења грађана из области пољопривреде. Комисија има обавезу да разматра пријаве и о томе сачини записник на основу критеријума за вредновање и рагирање пријава. Коначну одлуку о додели средстава доноси Градоначелник на основу предлога Комисије. Права и обавезе између Града Суботице и корисника средстава регулисат ће се уговором.

2.3. Назив мере: Одрживо коришћење пољопривредног земљишта

Шифра мере: 201.1.

2.3.1. Образложење

Контрола плодности земљишта као мера добре пољопривредне праксе, подразумева да се потенцијалне могућности земљишта за сетву / садњу добијају на основу хемијске анализе земљишта. Контролом плодности земљишта анализирају су следећи основни параметри: рН земљишта у води и КСI, садржај СаСО₃, садржај хумуса, садржај укупног азота и садржај лако приступачног фосфора и калијума. Познавање ових својстава земљишта је један од битних предуслова правилног газдовања земљиштем, ради поправке физичко-хемијских особина земљишта и правилног одабира агротехнике у циљу постизања економски исплативе производње уз истовремену заштиту земљишта као природног ресурса.

2.3.2. Циљеви мере

- повећање продуктивности газдинстава
- смањење производних трошкова
- заштита земљишта

2.3.3. Веза са мерама Националног програма за рурални развој Републике Србије (НППР)

Национални програм за рурални развој Републике Србије (НППР) није усвојен и стога ова мера нема везу са истим.

2.3.4. Крајњи корисници

Физичка лица носиоци пољопривредног газдинства регистровани у Регистру пољопривредних газдинстава у складу са Законом о пољопривреди и руралном развоју.

2.3.5. Економска одрживост

За реализацију ове мере корисник није у обавези да подноси бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.3.6. Општи критеријуми за кориснике

Услуга подразумева контролу плодности земљишта у власништву или закупу регистрованих пољопривредних газдинстава (физичких лица) на територији града Суботице.

2.3.7. Специфични критеријуми

Нема специфичних критеријума за ову меру.

2.3.8. Листа инвестиција за ову меру

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
201.1.3.	Унапређена примена добре пољопривредне праксе (агро-мелиоративне мере)

2.3.9. Критеријуми селекције

Захтеви се одобравају по времену и редоследу подношења и до утрошка предвиђених средстава за предметну меру.

2.3.10. Интензитет помоћи

Интензитет помоћи износи 100% укупних трошкова.

2.3.11. Индикатори/показатељи

Редни број	Назив показатеља
1.	Број одобрених захтева
2.	Број узорак узетих за контролу плодности земљишта
3.	Број парцела на којима је извршена контрола плодности земљишта
4.	Површина у ha на којима је извршена контрола плодности земљишта
5.	Број издатих препорука ђубрења за период важења анализе

2.3.12. Административна процедура

Комисија образована од стране града Суботице, извршиће избор пружаоца услуге контроле плодности земљишта у складу са одредбама Закона о јавним набавкама. Пружалац услуге мора поседовати сертификат о акредитацији лабораторије којим се потврђује да организација задовољава захтеве стандарда ЦРПС ИСО/ИЕЦ 17025 : од 2006, са приложеним обимом акредитације за наведене методе испитивања, издат од стране Акредитационог Тела Србије (АТС), и мора да има у радном односу, или ангажовано другим Уговором у складу са Законом о раду, лице које испуњава услове из члана 8. Закона о обављању саветодавних и стручних послова у области пољопривреде (“Сл. гласник РС”, број 30/10).

Свако регистровано газдинство (физичко лице) на територији Града Суботице моћи ће да поднесе захтев за контролу плодности земљишта. Средства се одобравају корисницима који испуњавају услове, редом на основу поднетих комплетних захтева до утрошка расположивих средстава.

2.4. Назив мере: Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју Шифра мере: 402

2.4.1. Образложење

Традиционалне сеоске манифестације доприносе јачању локалних заједница, одржању сеоских обичаја и традиције као и очувању културне баштине које су повезане са пољопривредном производњом. Одржавање сеоских манифестација које су везане за пољопривреду, прераду пољопривредних производа, исхрану и рурални развој суфинансираће се ради промоције пољопривредних производа, проширења тржишта за домаће производе, као и ради лакшег повезивања лица у пољопривреди (произвођачи, прерађивачи, продавци, купци).

2.4.2. Циљеви мере

- јачање капацитета и промоција руралних средина,
- повезивање пољопривредних произвођача, прерађивача

2.4.3. Веза са мерама Националног програма за рурални развој Републике Србије (НПРР)

Национални програм за рурални развој Републике Србије (НПРР) није усвојен и стога ова мера нема везу са истим.

2.4.4. Крајњи корисници

Право учешћа на конкурсима имају регистрована удружења грађана из области пољопривреде који су регистровани на територији Града Суботице, односно имају седиште или огранак на територији Града Суботице.

2.4.5. Економска одрживост

За реализацију ове мере корисник није у обавези да подноси бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.4.6. Општи критеријуми за кориснике

- Да је корисник уписан у регистар Агенције за привредне регистре,
- да корисник има Статут оверен од стране АПР – а у којем је утврђено да се циљеви остварују у области у којој се програм реализује,
- да подносилац пријаве нема неиспуњених уговорних обавеза према Граду Суботици по основу раније потписаних уговора,
- да су програми/пројекти усклађени са Стратегијом локално одрживог развоја града Суботице.

2.4.7. Специфични критеријуми

Нема специфичних критеријума за ову меру.

2.4.8. Листа инвестиција за ову меру

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
402.1.	Информативне активности: сајмови, изложбе, манифестације, студијска путовања

2.4.9. Критеријуми селекције

1. Дужина трајања програма/пројекта

- 1 месец (5 бодова)
- до 2 месеца (10 бодова)
- до 4 месеца (15 бодова)

2. Број лица која се непосредно укључују у програм

- до 10 лица (5 бодова)
- 11 – 30 лица (10 бодова)
- преко 30 лица (15 бодова)

3. Суфинансирање из других извора

- 0% (0 бодова)
- до 10% (5 бодова)
- 11 – 30% (10 бодова)
- преко 30% (15 бодова)

4. Могућност развијања програма и његова одрживост

- не (0 бодова)
- делимично (10 бодова)
- да (15 бодова)

5. Циљеви који се постижу: обим задовољавања јавног интереса, степен унапређења стања у области у којој се програм спроводи

- ниско (5 бодова)
- средње (10 бодова)
- високо (15 бодова)

6. Да ли су раније кориштена средства из буџета локалне самоуправе

- не (0 бодова)
- да (10 бодова)

2.4.10. Интензитет помоћи

Једно удружење може да конкурише са једним пројектним предлогом, а максимални износ одобрених средстава по пријави износи до 200.000,00 РСД.

2.4.11. Индикатори/показатељи

Редни бој	Назив показатеља
1.	Број одржаних манифестација у форми сајмова и изложби
2.	Број одржаних локално – традиционалних манифестација

2.4.12. Административна процедура

Град Суботица образује Комисију за вредновање и рангирање поднетих пријава по конкурс за финансирање програма удружења грађана из области пољопривреде. Комисија има обавезу да разматра пријаве и о томе сачини записник на основу критеријума за вредновање и рагирање пријава. Коначну одлуку о додели средстава доноси Градоначелник на основу предлога Комисије. Права и обавезе између Града Суботице и корисника средстава регулисат ће се уговором.

III Идентификациона карта

Табела : Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина	Војводина	Устав РС
Регион	Бачка	рзс*
Област	Севернобачки округ	рзс*
Град или општина	Суботица	рзс*
Површина	1.007,36	рзс*
Број насеља	37	рзс*
Број катастарских општина	11	рзс*
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди ПОУРП ⁷	-	Правилник
Демографски показатељи		
Број становника	141.554	рзс**
Број домаћинстава	54.070	рзс*
Густина насељености (број становника / површина, км ²)	140	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 – 100)	- 7,04	рзс**
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	-	рзс**
Учешће становништва млађег од 15 година	14,26	рзс**
Учешће становништва старијег од 65 година	15,13	рзс**
Просечна старост	42	рзс*
Индекс старења ⁸	122	рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем	12,11	рзс*
Основно образовање	23,33	рзс*
Средње образовање	49,13	рзс*
Више и високо образовање	13,39	рзс*
Учешће пољопривредног у укупном становништву	18,50	процена
Природни услови		

⁷ Навести да ли су на територији АП/ЈЛС идентификована насељена места или цела територија општине, односно сва насељена места на територији општине која испуњавају бар један од критеријума наведених у Правилнику о подручјима са отежаним условима рада у пољопривреди („Службени гласник РС“, број 29/13) која се могу окарактерисати као подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП), имајући у виду да је МПЗЖС посредством националног стратешког документа препознало потребу да се кроз систем подршке уваже отежавајуће околности за пољопривредну производњу које постоје у овим подручјима.

⁸ Однос броја старог (60 и више година) и младог (0-19 година) становништва.

Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	Павничарски	интерни
Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа ⁹	Чернозем I, II и III класа, ливадска и ритска црница и песак	интерни
Клима (умерено-континентална, субпланинска, ...)	Умерено континентална	интерни
Просечна количина падавина	600 - 650	интерни
Средња годишња температура	12,1	интерни
Хидрографија (површинске и подземне воде)	-	интерни
Површина под шумом	4.457,76	рзс*
Учешће површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС	4,43	рзс*
Пошумљене површине у претходној години	12	рзс*
Посечена дрвна маса	Лишћари: 4.144 Четинари: 4.557	рзс*
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		
Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	12.000	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	6.626	Управа за трезор ¹⁰
- породична пољопривредна газдинства	6.500	
- правна лица и предузетници	126	
Коришћено пољопривредно земљиште (КПЗ)	79.218	рзс***
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС	78,63	
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало ¹¹	Оранице и баште: 71.599 Воћњаци: 2.842 Виногради: 520 Ливаде и пашњаци: 1.496	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало ¹²	Жита: 56.632 Инд. биље: 10.383 Поврће: 1.762 Крмно биље: 5.611	рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству	4	рзс***
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом	8.590	интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања	-	интерни
Пољопривредна газдинства која наводњавају КПЗ	817	рзс***
Одводњавана површина КПЗ	88.890	интерни

⁹ Према Правилнику о катастарском класирању и бонитирању земљишта („Службени гласник РС“, број 63/2014).

¹⁰ Организациона јединица Управе за трезор на територији ЈЛС.

¹¹ Окућница, расадници и др.

¹² Цвеће и украсно биље, угари и др.

Наводњавана површина КПЗ	2.219	рзс***
Површина пољ.земљишта у државној својини на територији АП ¹³	18.319,1061	интерни
Површина пољ.земљишта у државној својини која се даје у закуп:	14.695,2441	интерни
физичка лица :	76,87	интерни
правна лица	23,13	
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела	Говеда: 19.896 Свиње: 77.606 Овце: 12.989 Коњи: 665 Живина: 568.542 Кошнице: 5.235	рзс***
Трактори, комбајни, прикључне машине	Трактори: 5.534 Комбајни: 615 Прикљ. машине: 20.683	рзс***
Пољопривредни објекти ¹⁴	За стоку: 11.429 За усева: 5.080 За механизацију: 1.861	рзс***
Хладњаче, сушаре, стакленици и пластеници	Хладњаче: 136 Сушаре: 16 Стакл.: 50 Пласт.: 909	рзс***
Употреба мин. ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља	Мин. ђ.: 4.070 ПГ (58.973 ha) Стајњак: 3.615 ПГ (12.739 ha) Средства за заштиту: 5.010 ПГ (62.079 ha)	рзс***
Чланови газдинства ¹⁵ и стално запослени на газдинству:	13.798	рзс***
(на породичном ПГ : на газдинству правног лица / предузетника)		рзс***
Годишње радне јединице ¹⁶	7.528	рзс***
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника ¹⁷	22 земљорадничке задруге 8 удружења пољопривредника 1 удружење одгајивача свиња 1 удружење пчелара	интерни

¹³ Укључујући и утрине и пашњаке који су враћени сеоским заједницама на коришћење.

¹⁴ Пољопривредни објекти за смештај: стоке, пољопривредних производа на газдинству (кошеви за кукуруз, амбари и силоси), и пољопривредних машина и опреме.

¹⁵ Укључујући и носиоца пољопривредног газдинства.

¹⁶ Јединица мере која представља количину људског рада утрошену за обављање пољопривредне делатности на газдинству; представља еквивалент рада једног лица, тј. пуно радно време у једној години: 8 сати дневно, 225 радних дана у години.

¹⁷ Навести број регистрованих задружних организација и удружења пољопривредних произвођача, активно функционалних на територији АП/ЈЛС

Производња пољопривредних производа¹⁸:		
- биљна производња	Кукуруз: 391.737 Пшеница: 130.152 Шећ. репа: 90.303 Сунцокрет: 24.684 Јабуке: 16.160 Шљиве: 5.868 Брескве: 1.584	рзс***
- сточарска производња	Млеко: 21.183.000 l	интерни
ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		
Рурална инфраструктура		
<i>Саобраћајна инфраструктура</i>		
Дужина путева ¹⁹	431	рзс*
Поште и телефонски претплатници	Број пошти: 35 Тел. претплатници: 52.086	рзс*
<i>Водопривредна инфраструктура</i>		
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу	49.835	рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу	32.021	рзс*
Укупне испуштене отпадне воде	5.517.000	рзс*
Пречишћене отпадне воде	5.494.000	рзс*
<i>Енергетска инфраструктура</i>		
Производња и снабдевање електричном енергијом ²⁰	-	интерни
<i>Социјална инфраструктура</i>		
Објекти образовне инфраструктуре ²¹	Предшколски објекти: 4 Основне школе: 21 Средње школе: 11 Више школе и факултети: 10	рзс*
Број становника на једног лекара	416	рзс*
Број корисника социјалне заштите	9.966	рзс*
Диверзификација руралне економије		
Запослени у сектору пољопривреде, шумарства и водопривреде ²²	13.798	рзс* рзс***
Газдинства која обављају друге профитабилне активности ²³	445	рзс***

¹⁸ Остварени обим производње најзначајнијих пољопривредних производа са становишта АП/ЈЛС.

¹⁹ Навести укупну дужину путева на територији АП/ЈЛС (укључујући државне путеве I и II реда и општинске путеве).

²⁰ Навести број објеката за производњу (хидроелектране, термоелектране и др.), трансформацију и пренос електричне енергије на територији АП/ЈЛС.

²¹ Установе за децу предшколског узраста, основне и средње школе, високе школе и факултети на територији АП/ЈЛС.

²² На пољопривредним газдинствима и привредним друштвима, предузећима, установама, задругама, организацијама и др.

Туристи и просечан број ноћења туриста ²⁴ на територији АП/ЈЛС	Бр. туриста: 56.058 Бр. ноћења: 100.000	рзс*
Трансфер знања и информација		
Пољопривредна саветодавна стручна служба	Да	интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем ²⁵	Одабрана ПГ: 250 Остала ПГ: 6.376	ПССС

РЗС* - „Општине и региони у Републици Србији“, Републички завод за статистику, www.webrzs.stat.gov.rs

РЗС** - Попис становништва 2011, Републички завод за статистику, www.webrzs.stat.gov.rs

РЗС*** - Попис пољопривреде 2012 (Књига пописа 1 и Књига пописа 2), Републички завод за статистику, www.webrzs.stat.gov.rs

²³ Осим пољопривредне, а у вези су са газдинством (нпр. прерада пољопривредних производа, рурални туризам, активности у шумарству, обрада дрвета, народна радиност, производња енергије из обновљивих извора, узгој рибе и др.).

²⁴ Домаћи и страни.

²⁵ Навести број одабраних пољопривредних газдинстава која се интензивно прате више пута годишње и број осталих пољопривредних газдинстава која се укључују у саветодавни систем на друге начине, углавном преко учешћа на групним предавањима и кроз повремене посете саветодаваца пољопривредним газдинствима.